

Ministerul Economiei
și Infrastructurii
al Republicii Moldova

INFORMAȚIE OPERATIVĂ cu privire la evoluția social - economică a Republicii Moldova (conform datelor disponibile la 31.05.2020)

Răspândirea Coronavirusului la nivel global implică costuri economice majore. Republica Moldova nu este o excepție. Tendințele economice înregistrate de Republica Moldova în primele luni ale anului 2020 reflectă primele semne ale pandemiei COVID-19. În special, iese în evidență impactul factorilor externi. Contractarea cererii externe din partea principalilor parteneri ai Republicii Moldova a rezultat în scăderea exporturilor și diminuarea producției unor ramuri industriale. Serviciile de transport sunt în scădere accentuată. Consumul intern este influențat de diminuarea transferurilor de peste hotare și reducerea veniturilor salariale. Pentru acoperirea cheltuielilor bugetare Guvernul apelează la împrumuturi interne și externe de finanțare, fapt ce majorează nivelul de îndatorare a țării. Totodată, veniturile bugetare se diminuează, ca impact al sistării activității economice în majoritatea sectoarelor economiei naționale...

Anul 2019 a fost al patrulea an consecutiv în care s-a înregistrat creștere economică – 3,6% în termeni reali. Valoarea adăugată brută creată în activitatea “Construcții” a avut cea mai mare influență asupra creșterii economice, asigurând 35% din creșterea PIB, după care “Comerțul cu ridicata și cu amănuntul, transport și depozitare, hoteluri și restaurante” – 34%; “Informații și comunicații” – 12%, „Industria” - 11% din creștere. Aceste activități au fost cele mai influente în anul 2019. Totodată, VAB creată în Agricultură a avut impact negativ asupra creșterii economice și a sustras 6%.

Creșterea prețurilor se temperează. În luna aprilie 2020 rata inflației a constituit 0,9% față de decembrie 2019, înregistrând micșorare cu 2,2 p.p. comparativ cu rata inflației din aceeași perioadă a anului 2019. Rata inflației anuală (aprilie 2020 față de aprilie 2019) s-a încadrat în limita intervalului de variație al țintei inflației stabilite de BNM (5% +/- 1,5%), constituind 5,3%.

Leul moldovenesc s-a depreciat ușor față de dolarul SUA. De la începutul anului 2020 moneda națională a marcat o depreciere de 4% față de dolarul SUA în termeni nominali (de la 17,21 lei pentru 1 dolar american la 01.01.2020 pînă la 17,89 lei la 30.04.2020). Față de Euro leul moldovenesc s-a depreciat cu 0,8%. Stocul activelor valutare de rezervă ale BNM la 30.04.2020 a atins 3122,8 mil. dolari, majorîndu-se cu 2,2% comparativ cu nivelul înregistrat la sfîrșitul anului 2019 și cu 7,5% - față de situația la 26.04.2019.

Masa monetară M3 la sfîrșitul lunii aprilie 2020 a constituit circa 92,6 mild. lei și s-a majorat cu 7,1% comparativ cu sfîrșitul lunii aprilie a anului 2019. Evoluția masei monetare M3 a fost determinată de majorarea banilor în circulație cu 7,4%, depozitelor la vedere – cu 8,5% și depozitelor în valută străină – cu 8,4%. Volumul creditelor noi acordate în luna aprilie 2020 a înregistrat o micșorare cu circa 21,2% față de perioada respectivă a anului 2019.

Veniturile bugetare s-au diminuat cu 23,6% în luna aprilie. La bugetul public național au fost acumulate venituri în sumă de circa 18,9 mild. lei în ianuarie-aprilie 2020 (cu 1,5% mai puțin față de ianuarie-aprilie 2019) și cheltuieli – circa 21,4 mild. lei (mai mult cu 3,4%). Cea mai mare parte din cheltuieli sunt direcționate spre protecția socială, dar cea mai mică – spre protecția mediului. Bugetul public național s-a soldat cu un deficit de -2552,0 mil.lei.

Datoria de stat administrată de Guvern s-a majorat în ultimele două luni. Conform situației din 30 aprilie 2020, datoria de stat internă a atins un nivel de 24,5 mild. lei și a înregistrat o majorare de 5,1%. Totodată, datoria de stat externă a însumat circa 1,9 mild. dolari (33,8 mild. lei), fiind în creștere cu 12,7% (în creștere cu 12,8% - exprimată în lei).

Gradul de dependență a economiei naționale de exterior rămâne înalt. Conform datelor preliminare ale Balanței de plăți pentru anul 2019, deficitul contului curent a constituit 9,7% în raport cu PIB, transferurile persoanelor fizice (compensarea pentru muncă și transferurile personale) – 16%, acumularea netă de pasive la investițiile străine directe – 5%, balanța negativă a bunurilor și serviciilor – 24,8%.

Se conturează primele semne ale impactului pandemiei COVID-19 asupra exporturilor. Contractarea cererii externe din partea principalilor parteneri ai Republicii Moldova a rezultat în scăderea exporturilor, iar diminuarea consumului a condus la temperarea ritmului de creștere a importurilor. În primele 3 luni 2020 exporturile s-au diminuat cu 7,9%, iar importurile au crescut cu doar 0,1%. Soldul negativ al balanței comerciale a constituit 632,1 mil. dolari SUA, cu 9,3% mai înalt decât cel înregistrat în perioada similară 2019. Gradul de acoperire a importurilor cu exporturi s-a micșorat cu 4,3 p.p. (constituind 49,4%).

Remiterile de bani efectuate de către persoanele fizice din străinătate s-au diminuat din cauza răspândirii pandemiei COVID-19. În ianuarie-aprilie 2020 volumul total al transferurilor bănești din străinătate efectuate prin băncile din Republica Moldova de către persoanele fizice au înregistrat o scădere cu 3% comparativ cu perioada similară a anului 2019 și au însumat 368,4 mil. dolari SUA.

Pandemia COVID-19 a afectat sectorul industrial. Restrângerea sau sistarea temporară a activității companiilor din sector ca urmare a măsurilor de protecție împotriva răspândirii COVID-19 a determinat scăderea în luna martie a volumului producției industriale cu 10,5%, diminuând creșterea din primul trimestru până la 0,2%. În martie 2020, a fost în descreștere industria prelucrătoare (-8,7%), industria extractivă (-20,9%), producția și furnizarea de energie (-16%). Un impact negativ mai esențial se constată în ramurile exportatoare ale industriei, cum sunt industria constructoare de mașini, industria ușoară, prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor. Concomitent, situația creată de pandemia COVID-19 a stimulat cererea pentru produsele farmaceutice, chimice, precum și pentru cele ale industriei alimentare.

Sectorul agricol a crescut în primul trimestru 2020 cu 2,4%, însumând circa 1,7 mild. lei. Această evoluție a fost determinată de creșterea producției animaliere (+2,6%), ca rezultat al majorării producției (creșterii) porcinelor și păsărilor. A fost în descreștere producția (creșterea) vitelor, ovinelor, caprinelor, producția de lapte, ouă, precum și cea vegetală.

Activitatea investițională este în diminuare. În primul trimestru 2020 volumul investițiilor a scăzut cu 1,5% față de aceeași perioadă a anului precedent, însumând circa 3,24 mild. lei. Diminuarea activității investiționale s-a datorat, în mare parte, scăderii esențiale a investițiilor din bugetul de stat și bugetele unităților administrativ-teritoriale (-55%). În același timp, investițiile din fondul rutier au crescut de 2,2 ori. În creștere s-au menținut și investițiile private (+2,5%), în special s-a dezvoltat sectorul construcțiilor, investițiile în acest sector fiind în creștere cu circa 18%. S-au redus investițiile în mașini și utilaje (-5,9%), în mijloace de transport (-25,9%), în terenuri (-44,3%).

Transportul de mărfuri și pasageri este unul din cele mai afectate sectoare de pandemia COVID-19. Închiderea granițelor și restricțiile de călătorie au redus mobilitatea persoanelor, numărul pasagerilor transportați diminuând în luna martie aproape în jumătate (-49,6%). Volumul mărfurilor transportate, de asemenea, a scăzut (în luna martie cu 15%, în ianuarie-martie cu 1,5%), ca rezultat al contractării volumului schimburilor comerciale și activității productive a agenților economici.

Comerțul intern de bunuri se menține în creștere în perioada primului trimestru 2020, iar comerțul cu servicii prestate populației înregistrează evoluții negative. Deși în martie cifra de afaceri în comerțul de bunuri cu amănuntul a scăzut cu 2%, evoluțiile din primele două luni ale anului au asigurat în ianuarie-martie 2020 o creștere de 9,9%. Totodată, serviciile prestate populației au scăzut cu 20% în luna martie și cu 1,3% în ianuarie-martie 2020. Măsurile de protecție a sănătății și de prevenire a răspândirii infecției de coronavirus au afectat consumul intern al populației și a volumului de bunuri și servicii comercializate.

Câștigul salarial mediu lunar brut al unui salariat din economia națională în trimestrul I 2020 a constituit 7633,9 lei și s-a majorat în termeni nominali cu 10,3% față de trimestrul I 2019. În termeni reali salariul s-a majorat cu 3,6%. Exprimat în valută străină acesta a constituit circa 394 Euro sau 434 dolari SUA. În sfera bugetară câștigul salarial mediu lunar a constituit 7086 lei, fiind în creștere cu 3,6%, iar în sectorul real – 7834,2 lei și s-a majorat cu 12,7%, respectiv (în termeni nominali).

Mărimea medie a **pensiei lunare** la 01.04.2020 (până la indexare) a constituit 1914,17 lei și s-a majorat cu 6,7% față de aceeași dată a anului 2019 în termeni nominali.

Numărul șomerilor înregistrați la oficiile forței de muncă în luna aprilie 2020 s-a majorat de 6 ori față de luna precedentă (martie). În primele 4 luni 2020 au fost înregistrați 17,1 mii șomeri, fiind de 1,6 ori mai mult față de numărul acestora înregistrați în ianuarie-aprilie 2019.

1. Cadrul macroeconomic

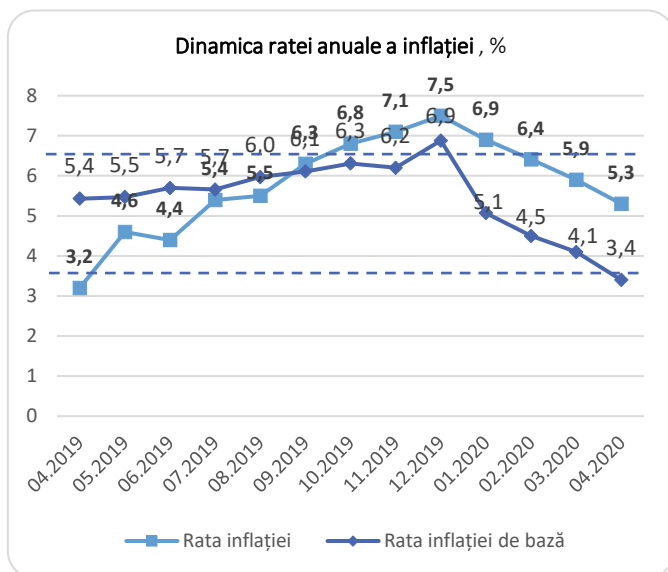
1.1. Inflația

Rata inflației anuală (aprilie 2020 față de aprilie 2019) s-a încadrat în limita intervalului de variație al țintei inflației stabilite de BNM (5% +/- 1,5%), constituind **5,3%**.

Rata inflației de bază a fost 3,4%, cu 2 p.p. mai mică decât nivelul ratei inflației de bază în luna respectivă a anului 2019.

Rata inflației de la începutul anului (aprilie 2020 față de decembrie 2019) a constituit **0,9%**, comparativ cu rata de 3,1% înregistrată în aceeași perioadă a anului 2019.

Rata inflației de bază a constituit 0,02% față de decembrie 2019, fiind cu 3,4 p.p. mai mică comparativ cu cea înregistrată în perioada respectivă a anului 2019.

Sursă: Biroul Național de Statistică

Factorii de influență asupra ratei inflației

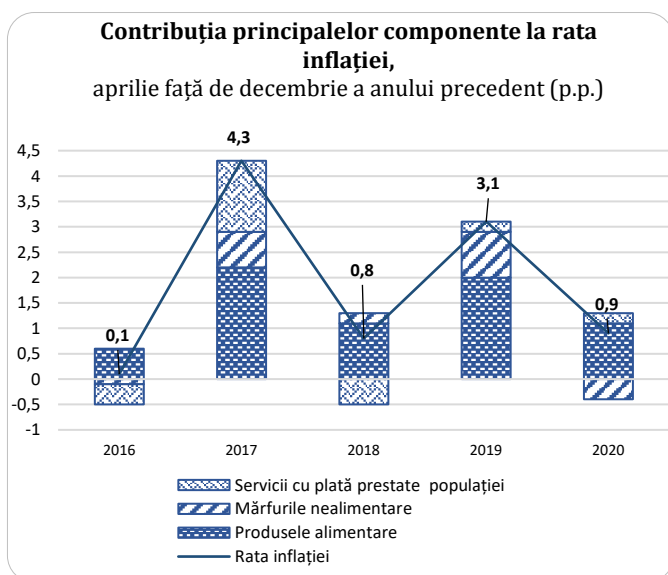
- ↑ diminuarea ofertei la fructe și legume (în special varză și tomate) ca impact al diminuării producției în anul 2019
- ↑ majorarea tarifelor la călătoriile în transportul interurban
- ↓ micșorarea prețurilor internaționale la resursele energetice
- ↓ aprecierea monedei naționale în semestrul II 2019, care micșorează prețurile produselor și mărfurilor importate
- ↓ anularea prețurilor minime pentru țigările comercializate în R. Moldova în Legea bugetului pentru anul 2020.

Cea mai mare contribuție la creșterea ratei inflației au avut produsele alimentare.

Produsele alimentare - **127,7%** din creșterea IPC general, (inclusiv 66,7% revin legumelor, 53,9% - fructelor);

Mărfurile nealimentare - **-51,2%** (inclusiv - 44,3% revin combustibililor, -3,2% - medicamentelor, -2,9% - țigărilor);

Tarifele la servicii - **23,5%** (inclusiv 20,5% revin tarifelor pentru transportul de pasageri).

Sursă: Biroul Național de Statistică

1.2 Cursul de schimb și piața valutară

De la începutul anului 2020 moneda națională a marcat o depreciere de 4% față de dolarul SUA în termeni nominali (de la 17,21 lei pentru 1 dolar american la 01.01.2020 pînă la 17,89 lei la 30.04.2020). Față de Euro leul moldovenesc s-a depreciat cu 0,8%.

Factorii de influență asupra cursului de schimb

- ↑ intervențiile Băncii Naționale a Moldovei pe piața valutară internă sub formă de vânzări de valută
- ↓ aprecierea dolarului SUA pe piețele valutare internaționale și politica monetară a BNM (influențează cursul leului față de euro și alte valute)
- ↓ cererea de valută mai mare decât oferta pe piața valutară internă
- ↓ diminuarea exporturilor

În ianuarie-aprilie 2020, cererea netă de valută din partea agenților economici a fost acoperită prin oferta netă de valută de la persoanele fizice în proporție de **72,7%**.

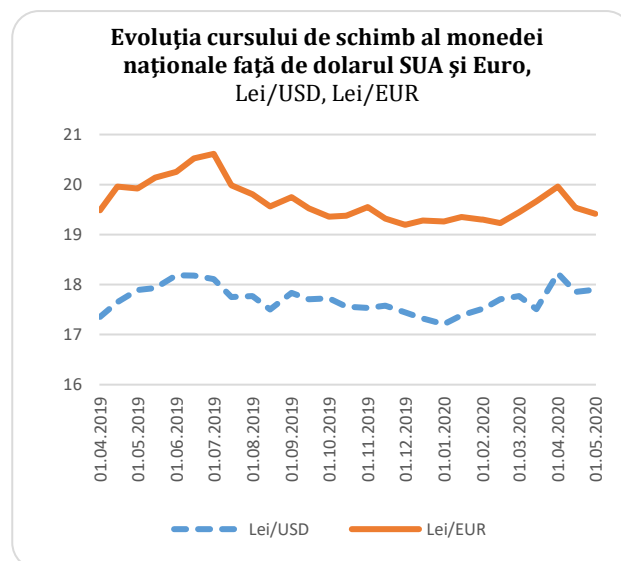
- ↑ **Oferta netă** de la persoanele fizice s-a micșorat cu 14,7%.
- ↓ **Cererea netă** de valută din partea persoanelor juridice s-a micșorat cu 3,1%.

În aceste condiții, în lunile martie-aprilie BNM a intervenit prin vânzări nete de valută în sumă de 169,5 mil. dolari.

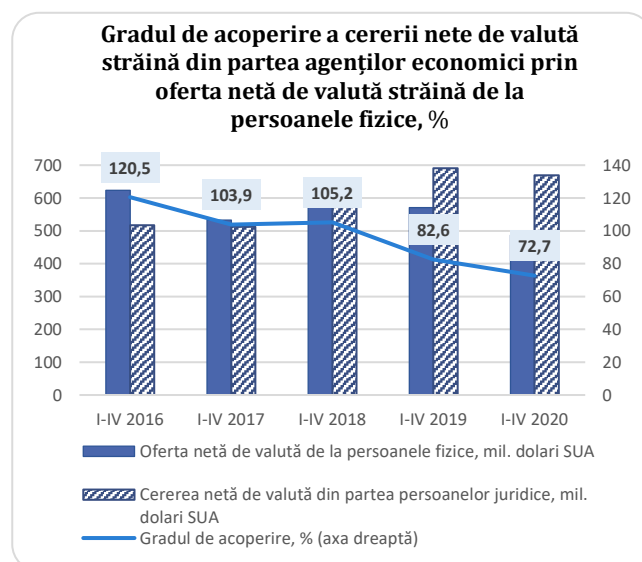
Stocul activelor valutare de rezervă ale BNM la 30.04.2020 a atins 3122,8 mil. dolari, majorându-se cu 2,2% comparativ cu nivelul înregistrat la sfârșitul anului 2019 și cu 7,5% - față de situația la 26.04.2019.

Factorii principali de modificare a stocului activelor valutare de rezervă:

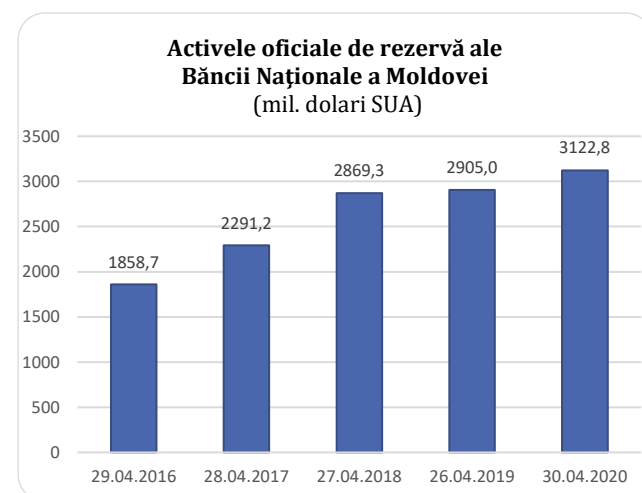
- ↓ intervențiile pe piața valutară internă sub formă de vânzări de valută
- ↓ plățile aferente serviciului datoriei publice externe a Republicii Moldova
- ↑ înregistrarea creditelor de la Fondul Monetar Internațional
- ↑ intrările nete aferente rezervelor obligatorii în valută ale băncilor licențiate

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Sursă: Banca Națională a Moldovei

1.3 Indicatorii monetari

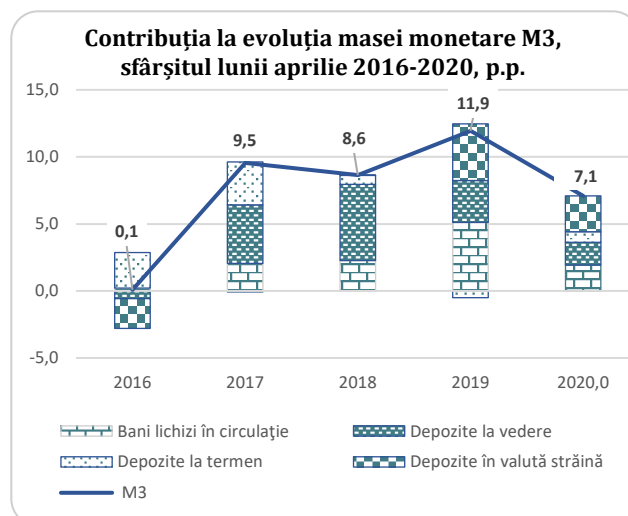
Masa monetară M3 la sfârșitul lunii aprilie 2020 a constituit 92,6 mild. lei și s-a majorat cu 7,1% comparativ cu situația similară din anul 2019.

Contribuțiile la creșterea agregatului monetar M3:

Bani lichizi în circulație – +1,9 p.p.
 Depozite la vedere – +1,7 p.p.
 Depozite la termen – +0,8 p.p.
 Depozite în valută străină – +2,7 p.p

Modificarea față de 31.03.2019:

Bani în circulație - +7,4%
 Depozite la vedere - + 8,5%
 Depozite la termen - +3,5%.
 Depozite în valută străină - +8,4%

Sursă: Banca Națională a Moldovei

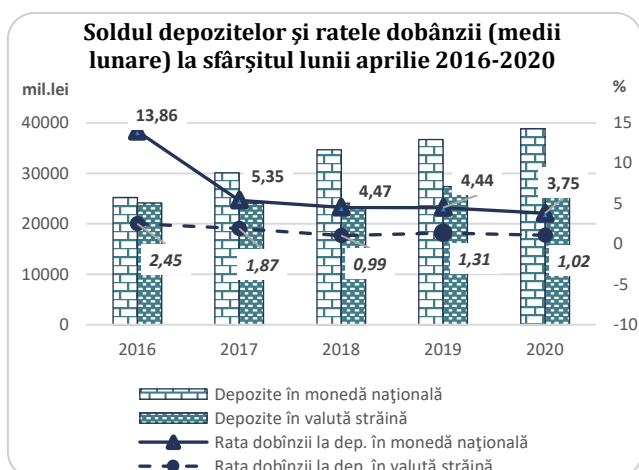
Soldul depozitelor la sfârșitul lunii aprilie 2020 s-a majorat cu 7%, atingând un volum de 68,5 mild. lei.

Soldul depozitelor în monedă națională: (56,7% din volumul total)

↑ Creștere cu 5,9% față de aprilie 2019

Soldul depozitelor în valută străină:

↑ Creștere cu 8,4% față de aprilie 2019

Sursă: Banca Națională a Moldovei

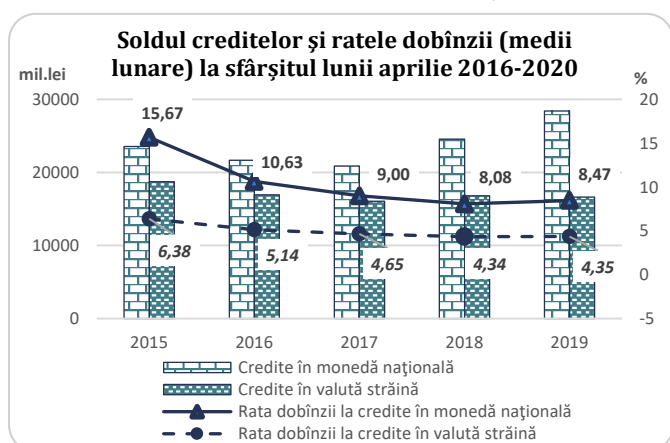
Soldul creditelor în economie a marcat o creștere cu 8,9% față de nivelul înregistrat la sfârșitul lunii aprilie 2019, constituind 45 mild. lei.

Soldul creditelor în monedă națională:

↑ Creștere cu 15,7% față de aprilie 2019

Soldul creditelor în valută străină:

↓ Diminuare cu 1,1% față de aprilie 2019

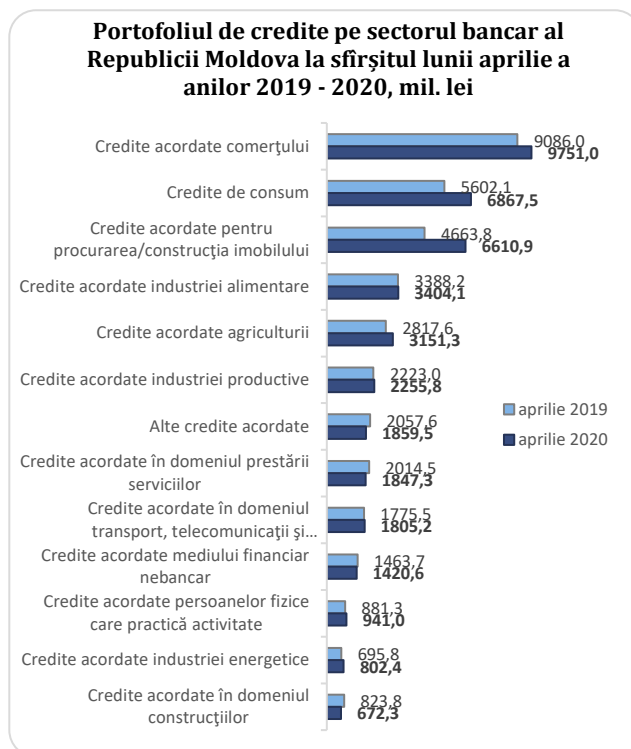

Sursă: Banca Națională a Moldovei

În portofoliul de credite acordate cea mai mare pondere – 23,6% - revine creditelor destinate comerțului, apoi 16,6% - consumului, 16% - pentru procurarea/construcția imobilului, 8,2% - industriei alimentare etc.

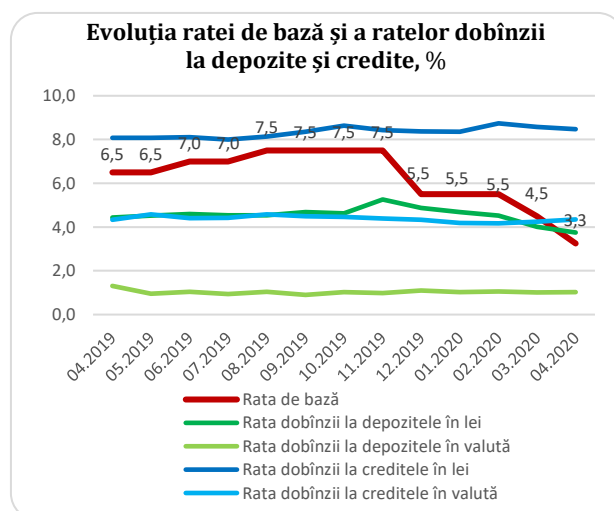
Cea mai intensă creștere a fost înregistrată la creditele acordate pentru procurarea/construcția imobilului, volumul cărora s-a majorat față de ianuarie 2018 cu 41,7% (1,9 mild. lei), fapt care se explică inclusiv prin lansarea în luna mai 2018 a programului "Prima Casă".

Gradul de acoperire a creditelor prin depozite a fost la nivel de 152,2%. Aceasta indică faptul că există resurse pentru intensificarea creditării, iar băncile comerciale au lichiditatea necesară pentru finanțarea economiei.

Sursă: Banca Națională a Moldovei

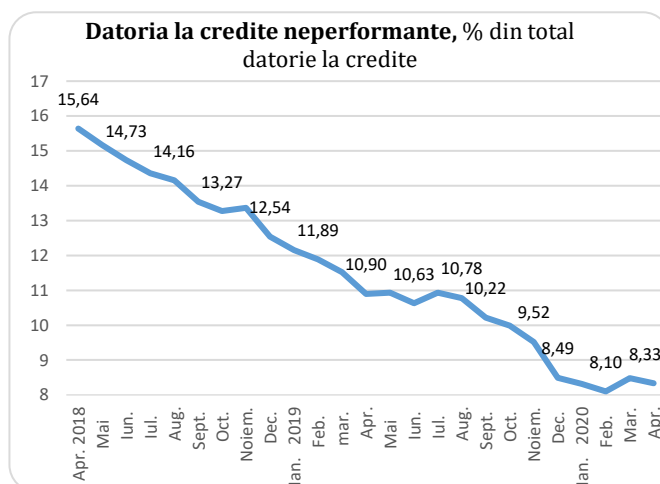
În scopul atenuării impactului efectelor generale de pandemia COVID-19 pentru perioada de urgență, Banca Națională a Moldovei a întreprins unele măsuri de relaxare a politicii monetare. Astfel, la data de 20.03.2020 **a fost diminuată rata de bază de la 4,5% până la 3,25%**, precum și norma rezervelor obligatorii din mijloacele atrase în lei moldovenești și în valută neconvertibilă până la 38,5%, și ulterior până la 34%.

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Soldul datoriei la **credite neperformante** ca pondere în soldul total al datoriei la credite după 2 ani de evoluție ascendentă, înregistrează o tendință de diminuare de la 18,5% în luna noiembrie 2017 (când a fost atins nivelul maxim) până la 8,1% în luna februarie 2020. Diminuarea ponderii creditelor neperformante se explică prin faptul că băncile au aplicat unele proceduri noi (separarea activelor „bune” de cele „rele” etc.), care au condus la reducerea stocului acestora.

Accentuarea riscului de neachitare a obligațiilor creditare în rezultatul declarării situației de urgență a determinat majorarea soldului creditelor neperformante în luna martie pînă la 8,3%.

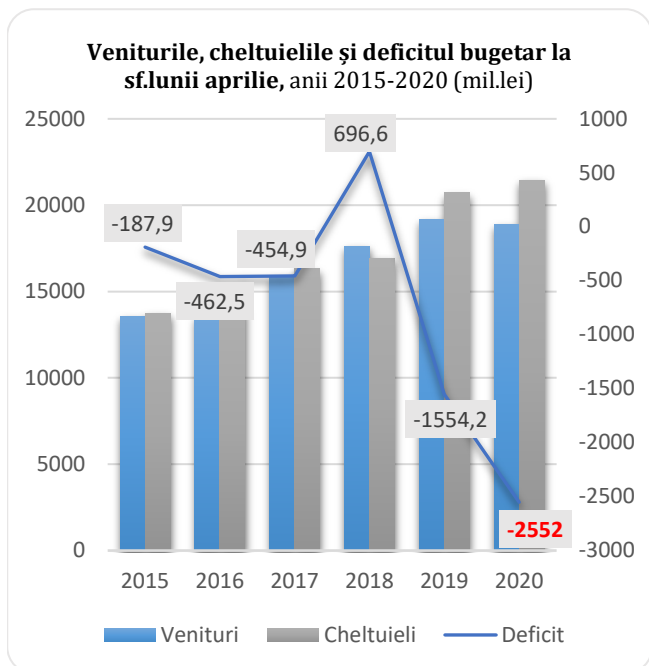
Sursă: Banca Națională a Moldovei

2. Finanțe publice

2.1 Bugetul public național

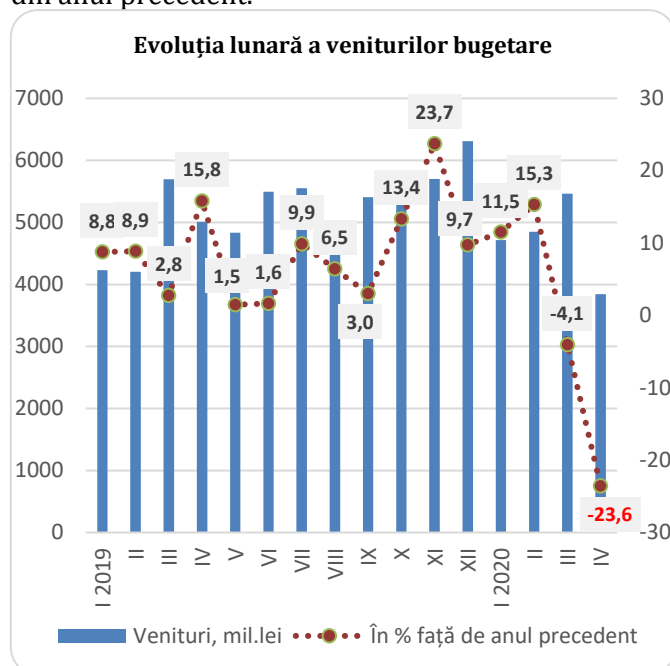
În ianuarie-aprilie 2020 Bugetul public național a înregistrat următoarele evoluții:

- Venituri – 18 871,2 mil.lei (-1,5%)
- Cheltuieli – 21 423,2 mil.lei (+3,4%)
- Deficit: -2552,0 mil. lei

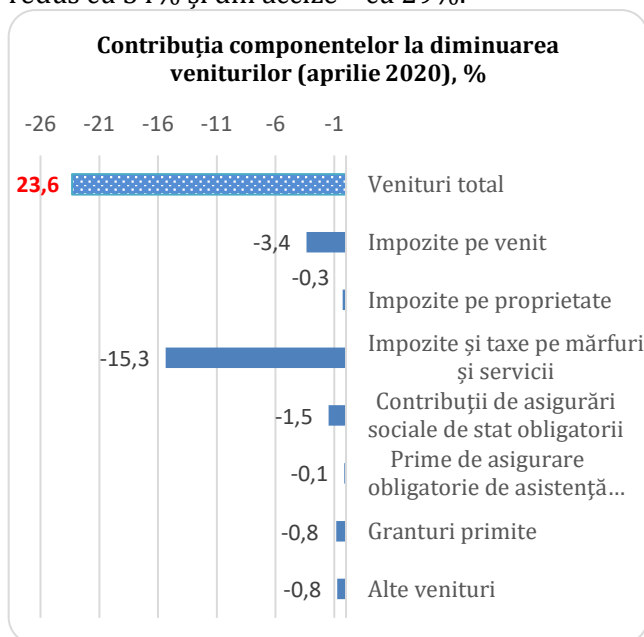
Sursă: Ministerul Finanțelor

Măsurile restrictive impuse în contextul răspândirii pandemiei COVID-19 au determinat sistarea, începând cu data de 17 martie, a activității economice în majoritatea sectoarelor economiei naționale. Astfel, în lunile martie și aprilie veniturile bugetare s-au diminuat cu 4,1% și 23,6% față de lunile respective din anul precedent.

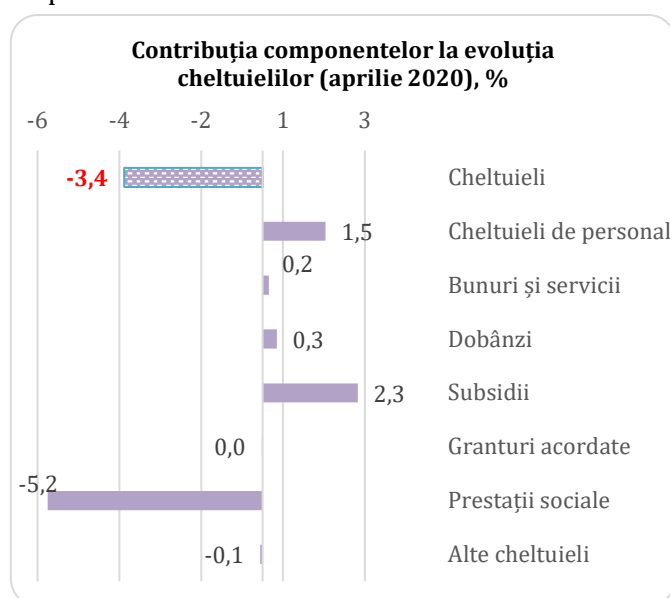
Sursă: Ministerul Finanțelor

În luna aprilie veniturile bugetare s-au diminuat pe toate componentele. Factorul de bază a fost diminuarea consumului intern, care a condus la reducerea cu 32% a acumulărilor din impozitele și taxele pe mărfuri și servicii. Veniturile din TVA s-au redus cu 34% și din accize – cu 29%.

Sursă: Ministerul Finanțelor

Totodată, măsurile de contracarare a pandemiei generează costuri mari, astfel încât în lunile ianuarie-aprilie curent cheltuielile bugetare au înregistrat o creștere de 3,4%, dar în luna aprilie acestea s-au diminuat. Cea mai mare povară asupra cheltuielilor bugetare a venit din contul subsidiilor și cheltuielilor de personal.

Sursă: Ministerul Finanțelor

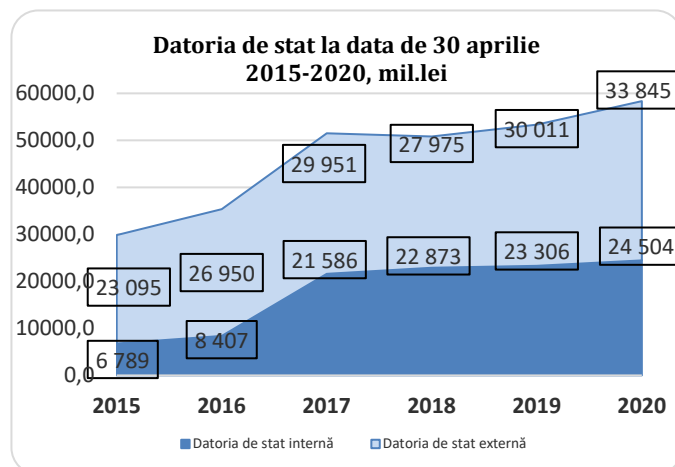
2.2. Datoria de stat

Conform datelor din 30 aprilie 2020, **datoria de stat administrată de Guvern este la nivel de 58,3 mild.lei:**

Datoria internă – 24,5 mild.lei (+5,1% f.a.p.)
Datoria externă – 33,8 mild.lei (+12,8% f.a.p.)

Structura datoriei de stat:

Datoria internă – 42%
Datoria externă – 58%

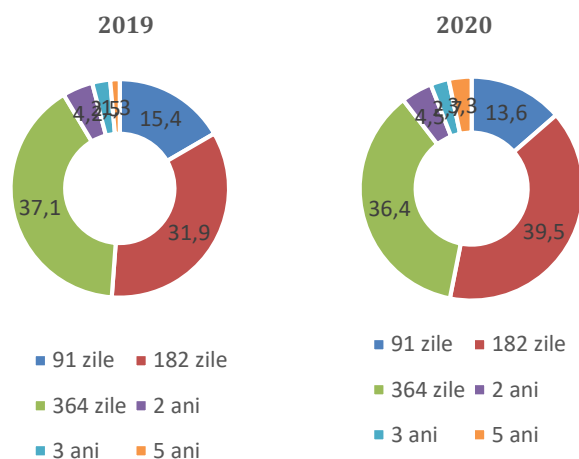
Sursă: Ministerul Finanțelor

Structura VMS pe maturități, %

Datoria de stat internă s-a majorat față de situația de la sfârșitul lunii aprilie 2019 din contul emisiunii mai mari a valorilor mobiliare de stat (VMS) pe piața primară.

Interesul investitorilor față de VMS emise pe 3 luni este în scădere: se atestă o diminuare a ponderii VMS emise pe termen de 91 zile – de la 15,4% la 13,6%, cu majorarea ponderii VMS emise pe 182 zile – de la 31,9% la 39,5%, a celor emise pe 5 ani – de la 1,3% la 3,3% etc.

Rata medie a dobânzii la VMS a scăzut de la 6,12% până la 5,32%.

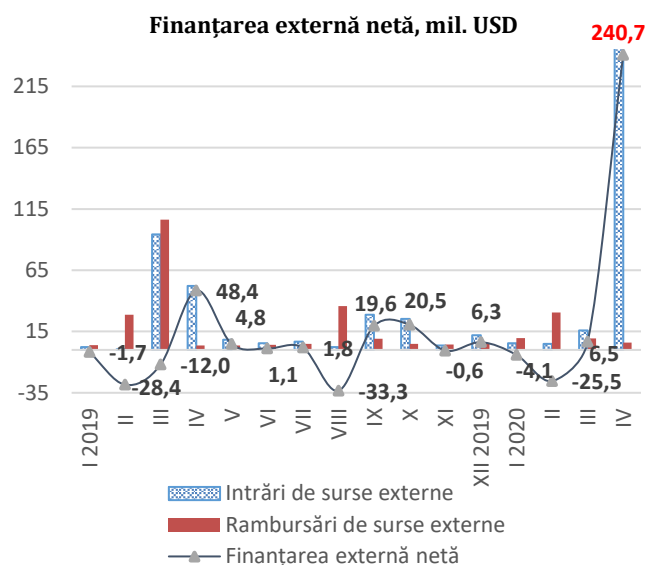

Sursă: Ministerul Finanțelor

Datoria de stat externă administrată de Guvern a însumat 1891,0 mil. dolari și a înregistrat creștere cu 12,7%.

Factorul principal al majorării nivelului de îndatorare a țării sunt intrările masive de surse externe de finanțare, întru atenuarea efectelor negative ale crizei generate de Covid-19.

Astfel, în luna aprilie 2020 finanțarea externă netă a atins 240,7 mil. dolari: surse externe de finanțare au intrat în valoare de circa 246,8 mil. dolari și au fost rambursate – 6,1 mil. dolari.

Sursă: Ministerul Finanțelor

3. Sectorul real

3.1. Industria

Creșterea sectorului industrial s-a diminuat de la 6,2% în ianuarie-februarie până la 0,2% în ianuarie-martie, datorită evoluțiilor din luna martie. În această lună s-au accentuat efectele pandemiei COVID-19, fiind înregistrată o scădere a volumului total al producției industriale cu 10,5%, inclusiv în toate sub-sectoarele:

- ↓ Industria prelucrătoare – cu 8,7%.
- ↓ Industria extractivă – cu 20,9%.
- ↓ Producția și furnizarea de energie – cu 16%.

Criza pandemică a afectat majoritatea ramurilor industriale, însă un impact mai esențial se constată în ramurile exportatoare:

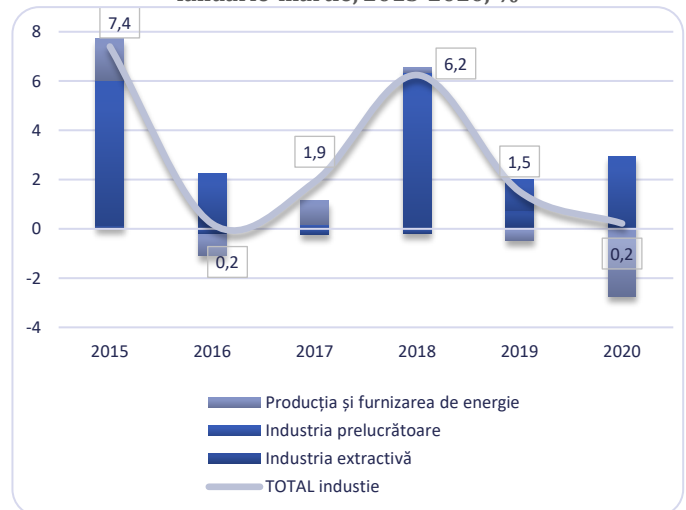
- fabricarea de piese pentru autovehicule și motoare (-23% în martie; -13% în ianuarie-martie);
- fabricarea de fire și cabluri, dispozitive de conexiune pentru acestea (-40% în martie; -23% în ianuarie-martie);
- fabricarea articolelor de îmbrăcăminte (-35% în martie; -7% în ianuarie-martie);
- fabricarea produselor textile (-23% în martie; -4% în ianuarie-martie);
- prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor (-5% în martie; -6% în ianuarie-martie).

Concomitent, **situația creată de pandemia COVID-19 a stimulat cererea pentru produsele farmaceutice, chimice, precum și pentru cele ale industriei alimentare:**

- fabricarea produselor farmaceutice de bază (de 3 ori mai mult în martie, +35% în ianuarie-martie);
- fabricarea preparatelor farmaceutice (+37% în martie, -8,2% în ianuarie-martie)
- fabricarea produselor chimice de bază (de 3 ori mai mult în martie, +70% în ianuarie-martie);
- fabricarea săpunurilor, detergenților, produselor de întreținere (de 2 ori mai mult în martie, +55% în ianuarie-martie);
- producția, prelucrarea și conservarea cărnii și a produselor din carne (+15% în martie, +11% în ianuarie-martie);
- fabricarea uleiurilor și grăsimilor vegetale și animale (în martie +5%, în ianuarie-martie +31%).

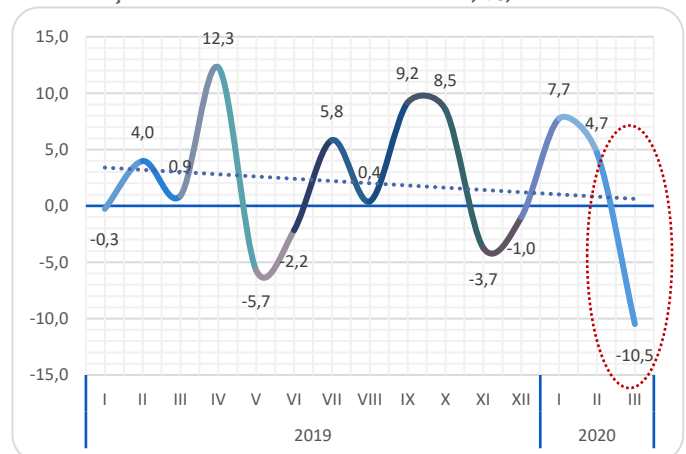
În ianuarie-martie 2020, o evoluție constant negativă a fost înregistrată de ramura

Evoluția sectorului industrial, ianuarie-martie, 2015-2020, %

Sursă: Biroul Național de Statistică

Evoluția lunară a sectorului industrial, %, 2019-2020

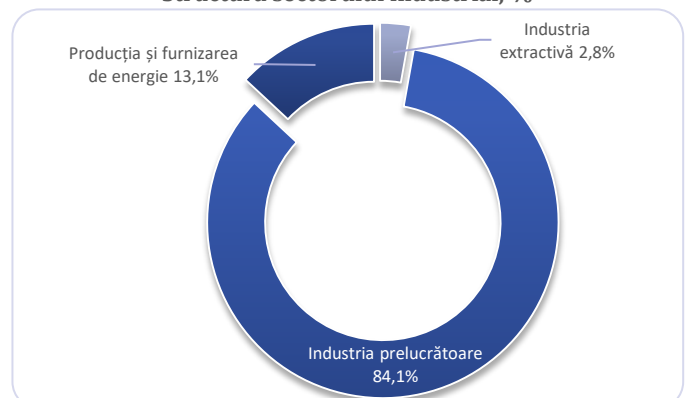

Sursă: Biroul Național de Statistică

Evoluția subsectoarelor industriei

	Martie 2020	Ianuarie-martie 2020
Volumul total al producției industriale, inclusiv:	↓ -10,5%	↑ +0,2%
Industria prelucrătoare	↓ -8,7%	↑ +4%
Industria extractivă	↓ -20,9%	↑ +2,2%
Producția și furnizarea de energie	↓ -16%	↓ -11%

Structura sectorului industrial, %

Sursă: Biroul Național de Statistică

energetică, care a diminuat cu 11% și a generat cel mai mare impact negativ asupra sectorului industrial (-2,7 p.p.).

Factorii de influență asupra sectorului industrial:

- ↓ Scăderea cererii externe din partea țărilor partenere ale Republicii Moldova afectate de COVID-19.
- ↓ Restrângerea sau sistarea temporară a activității companiilor din sectorul industrial ca urmare a măsurilor de protecție a sănătății și de prevenire a răspândirii COVID-19.
- ↕ Regimul termic ridicat – a diminuat intensitatea producerii de energie, însă a favorizat activitatea în industria extractivă și în alte ramuri conexe.
- ↑ Cererea internă în creștere față de produsele farmaceutice, chimice și cele ale industriei alimentare în situația pandemică.

Principalele ramuri care au influențat evoluția industriei în ianuarie-martie 2020, p.p.

(+ influență pozitivă; - influență negativă)

Sursă: Biroul Național de Statistică

3.2 Investițiile în active imobilizate

În ianuarie-martie 2020, volumul investițiilor în active imobilizate a scăzut cu 1,5%, însumând 3,24 mld. lei.

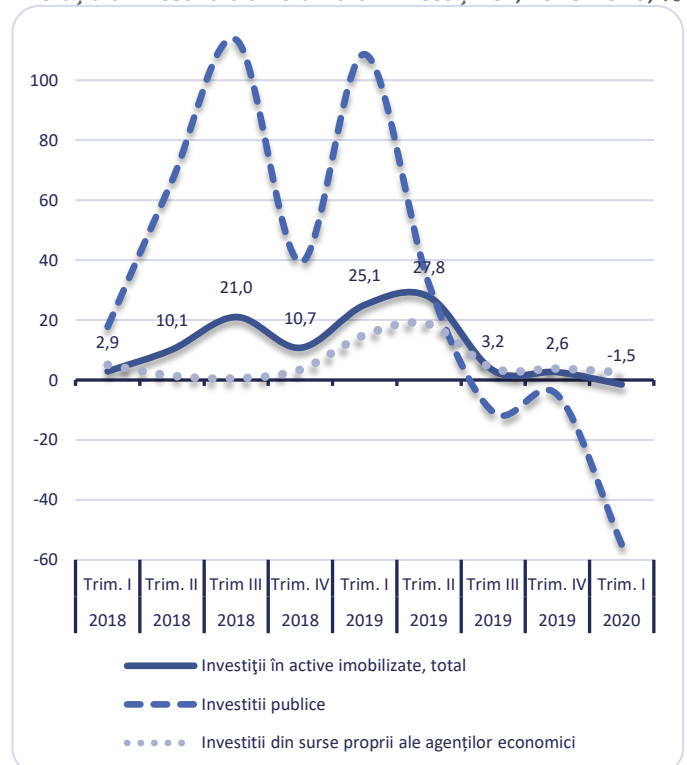
Scăderea investițiilor s-a datorat în special scăderii semnificative a investițiilor publice (-55%, diminuând rezultatul cu 6,5 p.p.). S-au micșorat investițiile finanțate din:

- bugetul de stat – -54% (valoarea 99 mil. lei, contribuția -3,6 p.p.);
- bugetele unităților administrativ-teritoriale – -44,5% (valoarea 77,5 mil. lei, contribuția -2,9 p.p.);
- creditele externe – -2,8% (valoarea 132,9 mil. lei, contribuția -0,1 p.p.).

Au crescut investițiile finanțate din:

- contul creditelor interne – +38,7% (valoarea 289,1 mil. lei, contribuția +2,5 p.p.);

Evoluția trimestrială a volumului investițiilor, 2018-2020, %

Sursă: Biroul Național de Statistică, calculele MEI

- sursele proprii ale agenților economici – +2,5% (valoarea 2,4 mld. lei, contribuția +1,8 p.p.);
- fondul rutier – de 2,2 ori mai mult (valoarea 50,6 mil. lei, contribuția +0,8 p.p.);
- sursele din străinătate – +5,4% (valoarea 169,8 mil. lei, contribuția +0,3 p.p.).

Analiza investițiilor după tipurile de active arată că **au scăzut investițiile în:**

- mijloace de transport – -25,9% (valoarea 351,7 mil. lei, contribuția -3,7 p.p.);
- mașini, utilaje și instalații – -5,9% (valoarea 1,1 mld. lei, contribuția -2,1 p.p.);
- terenuri – -44,3% (valoarea 74,9 mil. lei, contribuția -1,8 p.p.);
- active necorporale – -18,2% (valoarea 82,3 mil. lei, contribuția -0,6 p.p.);
- active biologice imobilizate – -41,7% (valoarea 10,8 mil. lei, contribuția -0,2 p.p.).

Totodată, au crescut semnificativ investițiile în construcții (+18%), contribuind cu 7,3 p.p. la rezultat, inclusiv:

- în construcții ingineresti – +26,8% (valoarea 436,6 mil. lei, contribuția +2,8 p.p.);
- în clădiri rezidențiale (de locuit) – +14,2% (valoarea 645,3 mil. lei, contribuția +2,4 p.p.);
- în clădiri nerezidențiale – +15,6% (valoarea 491 mil. lei, contribuția +2 p.p.);

Factorii care au determinat creșterea investițiilor:

↓ Presiunile bugetare create de situația pandemică din țară.

↓ Deficitul de resurse financiare în întreprinderi în condițiile unor venituri reduse, fapt datorat restrângerii sau sistării temporare a activității întreprinderilor în situația de criză pandemică.

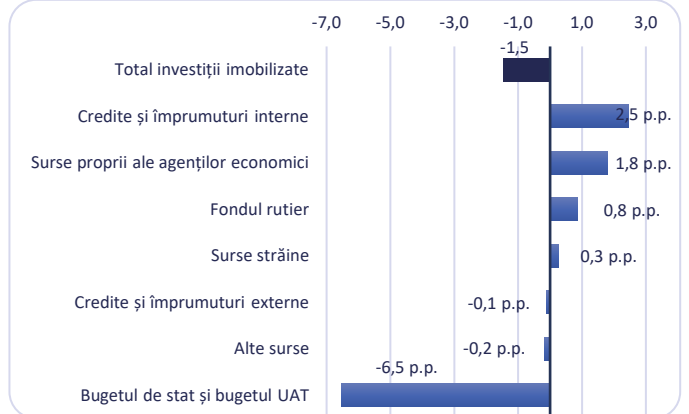
↑ Situația creditară favorabilă din economie.

↑ Dezvoltarea sectorului construcțiilor favorizat de regimul termic ridicat, precum și de Programul de stat "Prima casă".

↑ Creșterea volumului investițiilor străine.

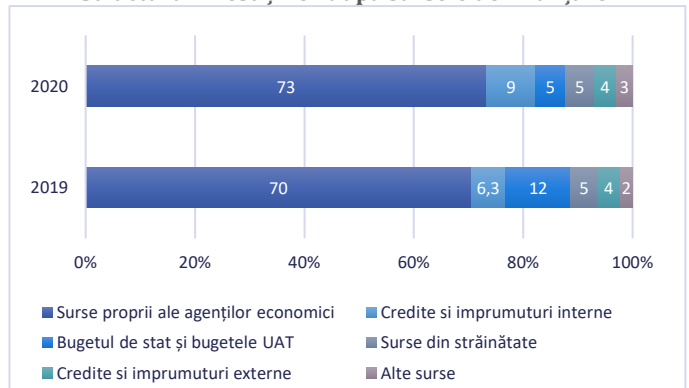
↑ Implementarea proiectelor de modernizare a infrastructurii drumurilor din Fondul rutier.

Contribuția surselor de finanțare la evoluția investițiilor, ianuarie-martie 2020 (+ influență pozitivă; - influență negativă)

Sursă: Biroul Național de Statistică, calculele MEI

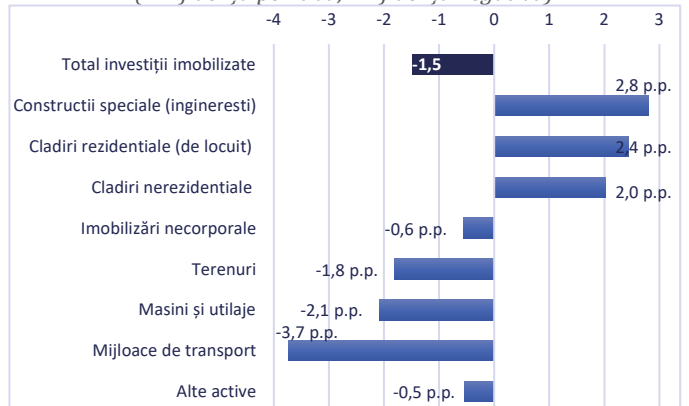
Structura investițiilor după sursele de finanțare

Sursă: Biroul Național de Statistică

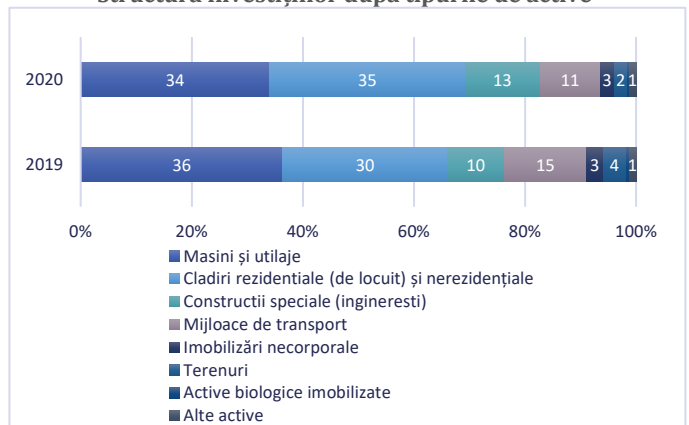
Gradul de influență asupra evoluției investițiilor, pe tipuri de active, ianuarie-martie 2020

(+ influență pozitivă; - influență negativă)

Sursă: Biroul Național de Statistică, calculele MEI

Structura investițiilor după tipurile de active

Sursă: Biroul Național de Statistică

3.3. Transportul

Volumul mărfurilor transportate a însumat în ianuarie-martie 2020 circa 3,6 mil. tone, fiind în diminuare cu 1,5%, inclusiv:

- ↑ Transportul rutier a crescut cu 8,7%.
- ↓ Transportul feroviar a scăzut cu 23%.
- ↓ Transportul aerian a scăzut cu 14,2%
- ↑ Transportul naval a crescut de 22,4%.

În luna martie s-au evidențiat pronunțat efectele pandemiei COVID-19, volumul mărfurilor transportate micșorându-se cu circa 15%.

Factorii de bază ce au influențat asupra volumului de mărfuri transportate:

- ↓ Diminuarea volumului de mărfuri comercializate pe piețele externe, din cauza scăderii cererii în țările afectate de COVID-19 (exporturile au scăzut cu 7,9%).
- ↑ Creșterea volumului de mărfuri comercializate pe piața internă (comerțul de bunuri cu amănuntul a crescut cu 9,9%).
- ↓ Performanța scăzută a transportului feroviar.
- ↑ Regimul termic ridicat (a favorizat transportul naval).

Numărul pasagerilor transportați a scăzut cu circa 19,9% în ianuarie-martie 2020, de aceste servicii beneficiind în total circa 19,9 mil. pasageri, inclusiv:

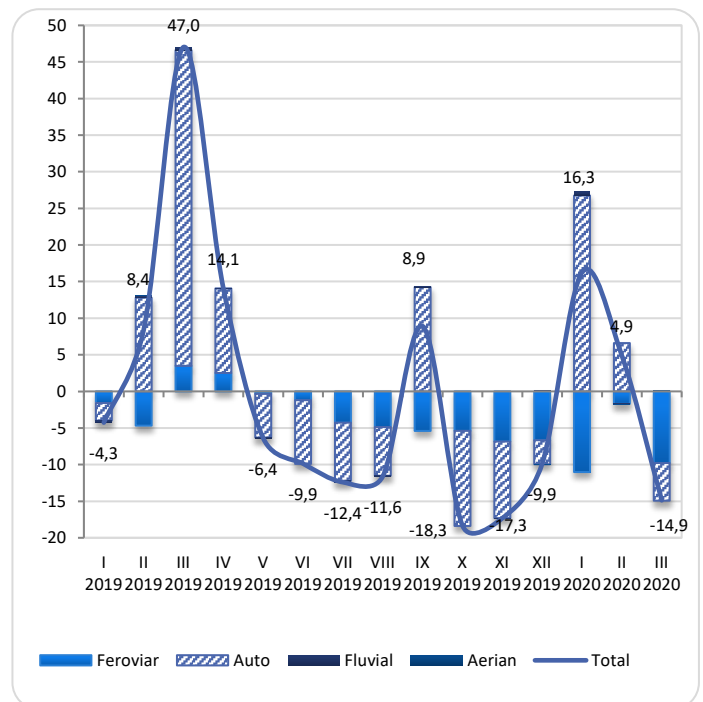
- ↓ Transportul rutier a scăzut cu 21,2%.
- ↓ Transportul feroviar a scăzut cu 39,4%.
- ↓ Transportul aerian a scăzut cu 11%
- ↑ Transportul naval a crescut cu 41%.

O scădere semnificativă a numărului de pasageri transportați a fost înregistrată în special în luna martie (-49,6%), ca urmare a restricțiilor de călătorie impuse în situația pandemică.

Factorii de bază ce au influențat asupra numărului de pasageri transportați:

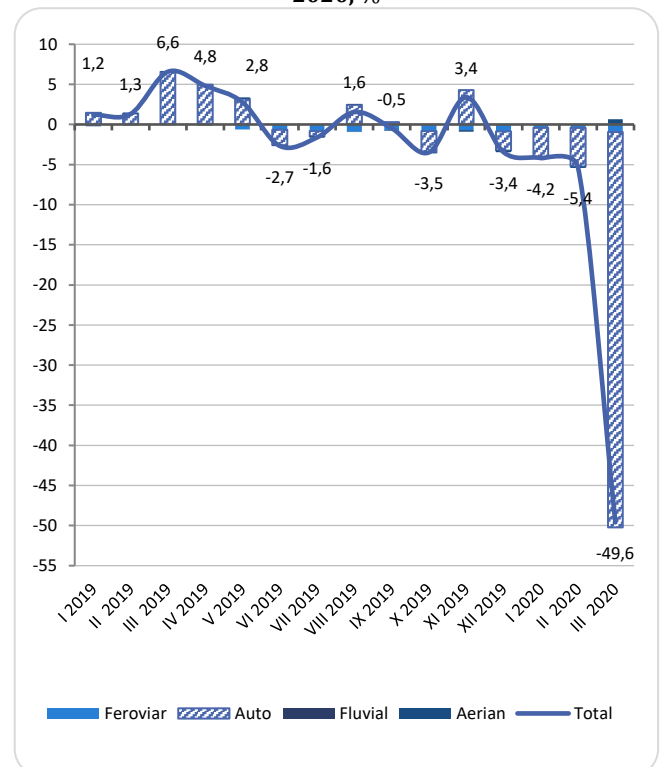
- ↓ Restricțiile de călătorie adoptate la nivel național și internațional, ca măsuri de protecție împotriva efectelor pandemiei COVID-19.
- ↓ Performanța scăzută a transportului feroviar.
- ↓ Performanța scăzută a serviciilor de transport public.
- ↓ Transportul ilicit de pasageri (circa 19% în VAB creată în transport).
- ↑ Regimul termic ridicat - a favorizat transportul naval de pasageri.

Evoluția lunară a volumului mărfurilor transportate, 2018-2020, %

Sursă: Biroul Național de Statistică

Evoluția lunară a numărului de pasageri transportați, 2018-2020, %

Sursă: Biroul Național de Statistică

3.4. Comerț intern

Comerțul intern de bunuri a înregistrat descreșteri în luna martie, dar se menține în creștere în perioada ianuarie-martie, datorită evoluțiilor din primele două luni ale anului:

- ↓ În martie 2020 - -2% (în prețuri comparabile).
- ↑ În ianuarie-martie 2020 - +9,9% (în prețuri comparabile).

Comerțul intern cu servicii prestate populației înregistrează evoluții negative:

- ↓ În martie 2020 - -20% (în prețuri comparabile).
- ↓ În ianuarie-martie 2020 - -1,3% (în prețuri comparabile).

Comerțul cu ridicata a înregistrat descreșteri în luna martie, dar se menține în creștere în perioada ianuarie-martie, datorită evoluțiilor din primele două luni ale anului:

- ↓ În martie 2020 - -5,3% (în prețuri curente).
- ↑ În ianuarie-martie 2020 - +4,8% (în prețuri curente).

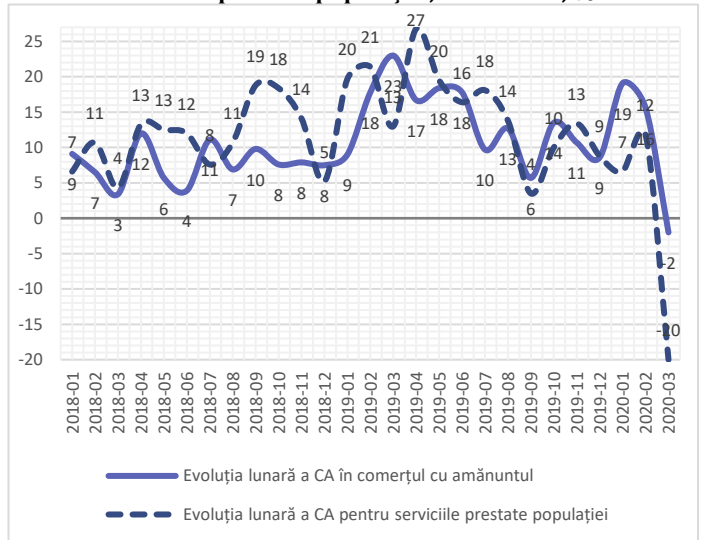
Serviciile prestate întreprinderilor au înregistrat descreșteri în luna martie, dar se mențin în creștere în perioada ianuarie-martie, datorită evoluțiilor din primele două luni ale anului:

- ↓ În martie 2020 - -11,4% (în prețuri curente).
- ↑ În ianuarie-martie 2020 - +0,3% (în prețuri curente).

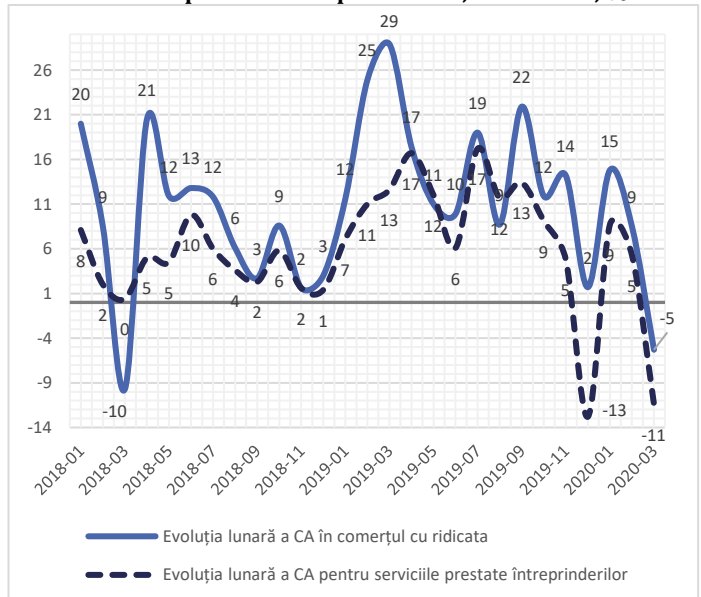
Cifra de afaceri în comerț, întreținere și reparație a autovehiculelor și motocicletelor este în diminuare:

- ↓ Martie 2020 - -35,1% (în prețuri comparabile).
- ↓ Ianuarie-martie 2020 - -13,1% (în prețuri comparabile).

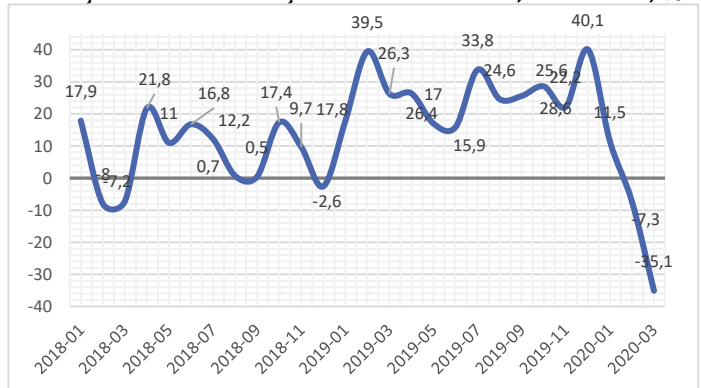
Evoluția lunară a cifrei de afaceri în comerțul cu amănuntul și serviciile prestate populației, 2018-2020, %

Evoluția lunară a cifrei de afaceri în comerțul cu ridicata și serviciile prestate întreprinderilor, 2018-2020, %

Evoluția lunară a comerțului cu autovehicule, 2018-2020, %

Factorii de bază de influență asupra comerțului intern de bunuri și servicii în ianuarie-martie 2020:

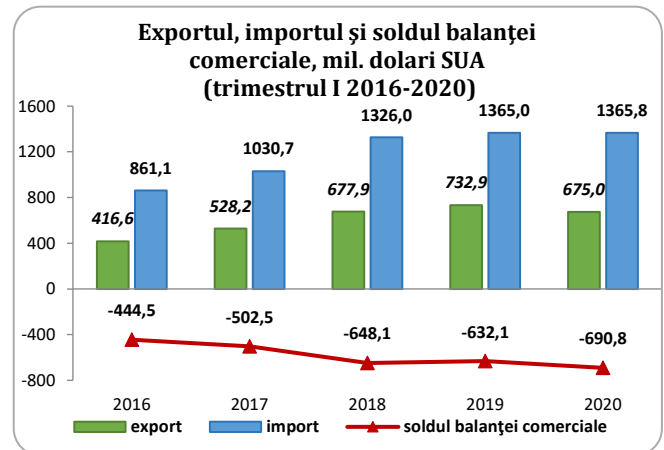
- ↓ Restrângerea sau sistarea temporară în luna martie a activității unităților comerciale de bunuri și servicii, ca urmare a măsurilor de protecție a sănătății și de prevenire a răspândirii COVID-19.
- ↑ Creșterea cererii de mărfuri și servicii din partea populației, datorată creșterii reale a veniturilor salariale (+3,6%), precum și a altor surse de venituri.
- ↑ Evoluția pozitivă a unor ramuri ale economiei naționale.

4. Sectorul extern

4.1 Comerț exterior

În primele 3 luni 2020 comparativ cu 3 luni 2019:

- ↓ **exporturile** au scăzut cu 7,9%;
- ↑ **importurile** au crescut cu 0,1%;
- ↑ **soldul balanței comerciale** s-a majorat cu 9,3%
- ↓ **gradul de acoperire a importurilor cu exporturi** s-a micșorat cu 4,3 p.p. (constituind 49,4%).

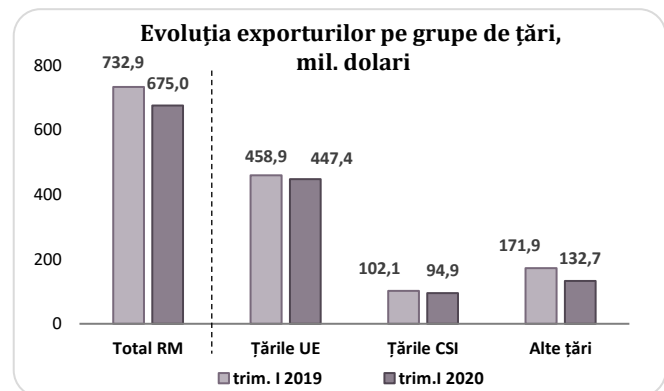
Sursă: Biroul Național de Statistică

Factorii de influență:

- Șocul extern provocat de pandemia COVID-19 pe dimensiunea exporturilor, prin reducerea cererii din partea principalilor parteneri comerciali - România, Italia, Turcia și Rusia.
- Temperarea, iar în unele țări din UE, stoparea, activității înreprinderilor din sectorul industriei automotive.
- Diminuarea prețurilor la resursele energetice, în special la gaz natural
- Valorificarea oportunităților oferite de acordurile de cooperare internațională (Acordul de Asociere cu Uniunea Europeană, Acordul de Comerț Liber cu Turcia)

Exporturile, livrate către toate grupele de țări au fost în diminuare

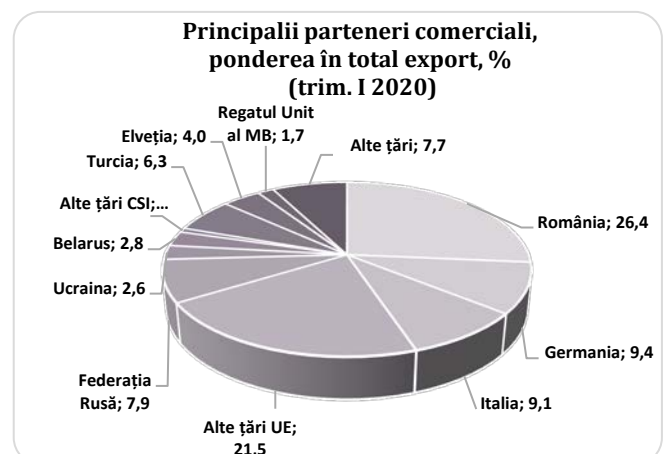
- ↓ **Țările UE** - pondere de 66,3% în total export (447,4 mil. dolari, o scădere de 2,5% față de 3 luni 2019). S-au diminuat livrările către principalele țări de absorbție a produselor moldovenești, precum Italia - cu 25,8%, România - cu 8,9%, Germania - cu 0,7%. În același timp, livrările către Republica Cehă au crescut de 1,9 ori, iar cele spre Polonia s-au majorat cu 8,7%

Sursă: Biroul Național de Statistică

Țările CSI - ponderea de 14,1% (94,9 mil. dolari, o scădere de 7,1%). Exportul către Federația Rusă s-a diminuat cu 8,8%, Belarus - cu 20,5%. Exportul spre Ucraina s-a majorat cu 6,6%.

Celelalte țări ale lumii - pondere de 19,7% (132,7 mil. dolari, în diminuare cu 22,8 %). O scădere drastică au înregistrat livrarile către Turcia (-41,6%).

Sursă: Biroul Național de Statistică

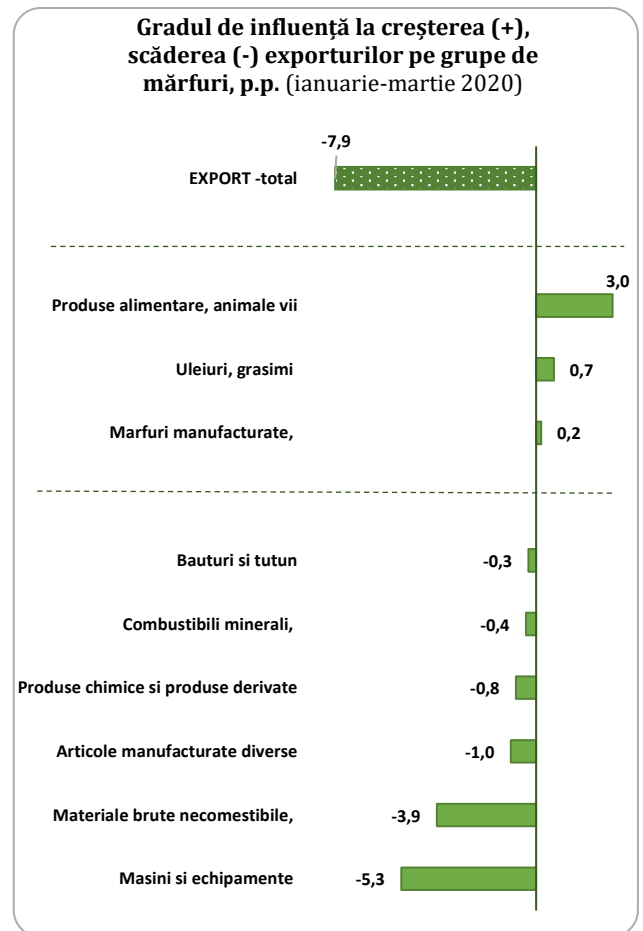
Temperarea, iar în unele țări UE stoparea industriei autoimotive, precum și introducerea restricțiilor de carantină în majoritatea țărilor partenere ale RM au fost factorii importanți care au determinat scăderea exporturilor.

↓ Diminuarea volumelor de mărfuri exportate:

- mașini și echipamente pentru transport – în scădere cu 21,6% (ponderea în total export – 21%)
- materiale brute necomestibile, exclusiv combustibili – micșorare cu 30,5% (ponderea- 9,6%)
- articole manufacturate diverse – scădere cu 5,6% (ponderea-19,2%)
- produse chimice și produse derivate nespecificate în altă parte – în descreștere cu 22% (ponderea 3,2%)

↑ Majorarea volumelor de mărfuri exportate:

- produse alimentare și animale vii – în creștere cu 12,7% (ponderea – 29,1%)
- uleiuri, grăsimi de origine animală și vegetală - cu 20,6% (ponderea - 4,5%)
- mărfuri manufacturate – cu 3,5% (ponderea – 6,2%)

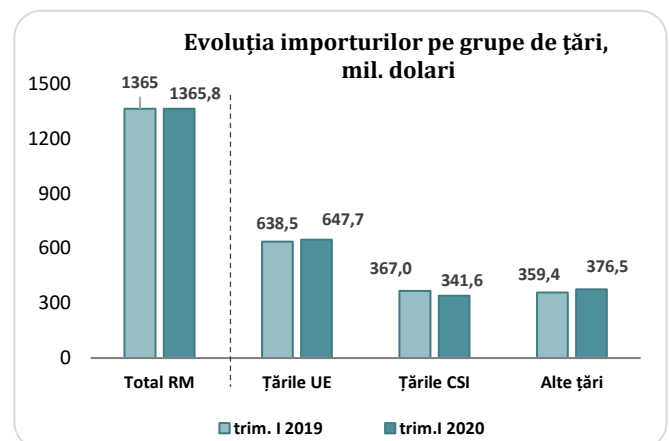
Sursă: Biroul Național de Statistică

Exporturile de mărfuri autohtone – 77,2% din total exporturi, în scădere cu 0,2%.

Reexporturile de mărfuri străine – 22,8% din valoarea exporturilor, cu 27,1% mai puțin.

Importurile după țările de origine:

↑ **Țările UE** – o pondere de 47,4% în total import (647,7 mil. dolari, creștere de 1,4% față de ianuarie-martie 2019). S-au înregistrat creșteri ale importurilor din Polonia – cu 19,6%, Ungaria – cu 12,5%, Bulgaria – cu 42,7%. Totodată, au scăzut importurile din țările principali parteneri ai RM, precum România – cu 1,5%, Italia – cu 4,4%, Republica Cehă – cu 7,4% etc.

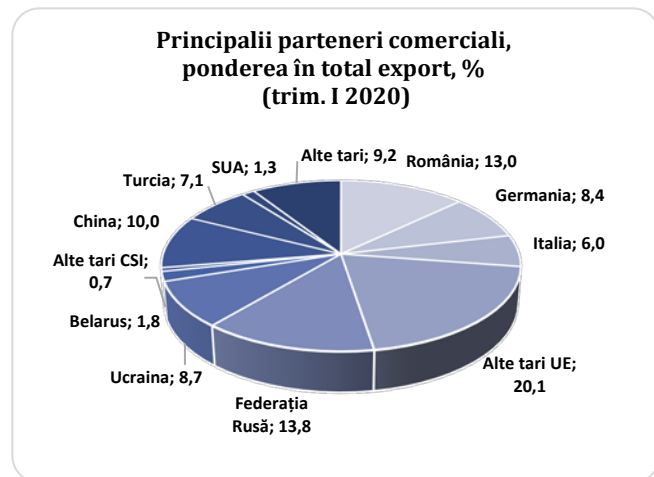

Sursă: Biroul Național de Statistică

↑ **Celelalte țări ale lumii** – ponderea 27,6% (376,5 mil. dolari, o majorare cu 4,8%), grație creșterii importului din Turcia cu 12% și din Regatul Unit al Marii Britanii – cu 11,6%. Au scăzut importurile din China cu 4,8%, în urma restricțiilor legate de situația epidemiologică.

↓ **Țările CSI** – ponderea 25% (341,6 mil. dolari, în scădere cu 6,9%). Au scăzut importurile din toate țările CSI, Federația Rusă – cu 11,8%, Belarus – cu 9,2%, Ucraina – cu 0,2% etc.

Sursă: Biroul Național de Statistică

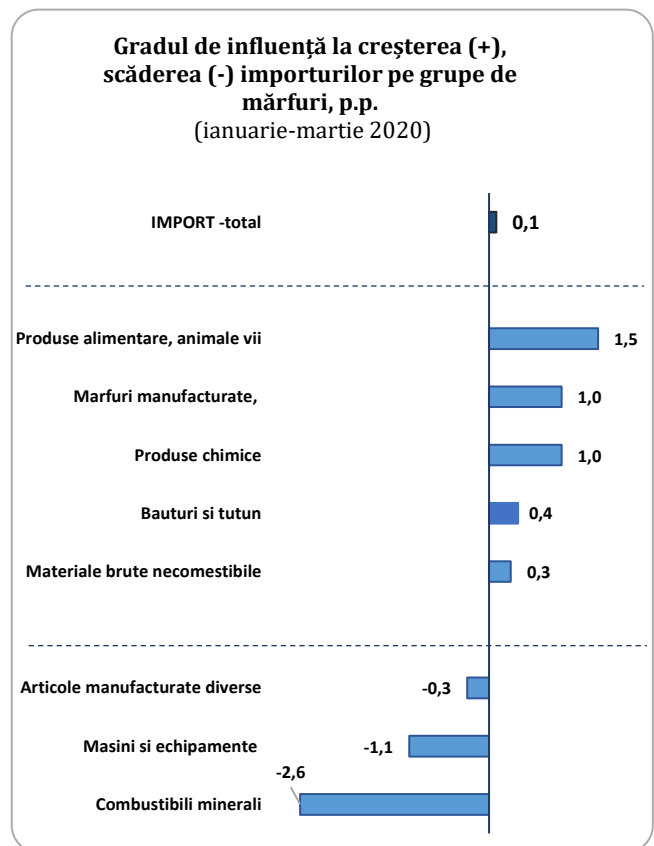
Diminuarea prețurilor externe la combustibili, temperaturile ridicate în primele 3 luni 2020 care au contribuit la scăderea consumului de combustibili minerali, lubrifianți și materiale derivate, au rezultat în diminuarea importului acestora.

↓ **Diminuarea volumelor de mărfuri importate față de primele 3 luni 2019:**

- combustibili minerali, lubrifianți și materiale derivate – în scădere cu 14,8% (ponderea – 15,2%)
- mașini și echipamente – o diminuare de 4,8% (ponderea – 21,8%)
- articole manufacturate diverse – în scădere cu 2,7% (ponderea – 10,1%)

↑ **Majorarea volumelor de mărfuri importate:**

- produse alimentare și animale vii – în creștere cu 12,9% (ponderea în total import – 13%)
- mărfuri manufacturate - în creștere cu 5,7% (ponderea – 17,9%)
- produse chimice și produse derivate – în creștere cu 6,3% (ponderea 16,2%)
- materiale brute necomestibile - în creștere cu 7,9% (ponderea – 3,7%).

Sursă: Biroul Național de Statistică

Persoanele fizice au importat mărfuri și produse în valoare de 44,7 mil. dolari, cu 8,1% mai mult. Creșterea importurilor a fost determinată de majorarea procurărilor de autoturisme (+10,3%), cărora le-au revenit 83,3% din importurile realizate de persoanele fizice.

Indicii comerțului exterior în trimestrul I 2020

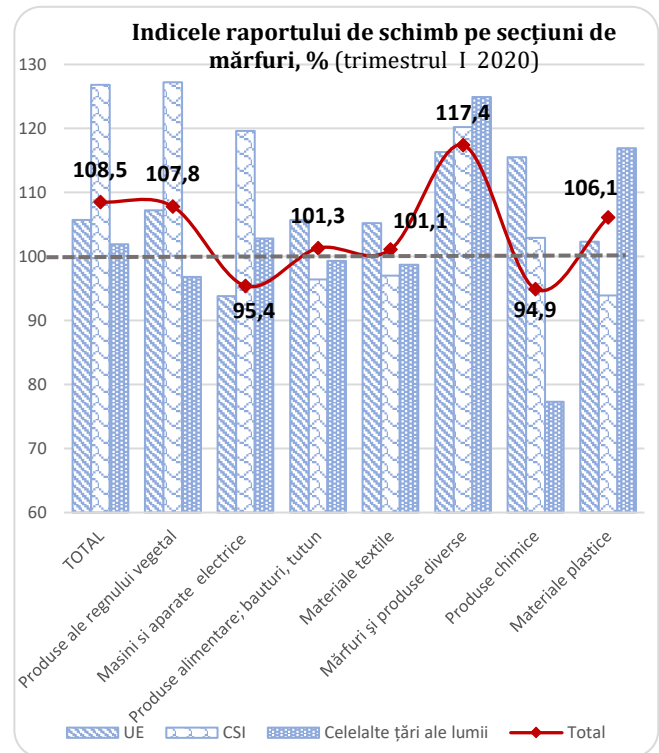
Exporturi:

- ↓ **volumul fizic¹** s-a micșorat cu 10,2% față de trimestrul I 2019, din care: în țările Uniunii Europene cu 4,6%, în țările CSI - cu 17,3%, celelalte țări ale lumii - cu 23,4%
- ↑ **valoarea unitară² (prețurile)** s-a majorat cu 3,2%, inclusiv în celelalte țări ale lumii - cu 0,9%, în țările UE - cu 2,2%, în țările CSI - cu 12,4%.

Importuri:

- ↑ **volumul fizic** s-a majorat cu 5,2%, inclusiv din celelalte țări ale lumii - cu 5,8%, din țările UE - cu 4,9%, din țările CSI - cu 5,0%
- ↓ **valoarea unitară (prețurile)** a scăzut cu 4,9%, inclusiv din țările CSI - cu 11,4%, din țările UE - cu 3,3%, din celelalte țări ale lumii - cu 1,0%.

Indicele raportului de schimb (în engl. „Terms of trade”)³ a constituit 108,5%: eficiența comerțului exterior s-a majorat comparativ cu trimestrul I 2019 (96,9%).

Sursă: Biroul Național de Statistică

4.2. Transferurile de mijloace bănești din străinătate efectuate de persoanele fizice ale Republicii Moldova

Temperarea activității economiei globale, care se datorează în mare parte accentuării tensiunilor geopolitice și comerciale, înăsprirea condițiilor financiare în țările dezvoltate și extinderii pandemiei de coronavirus Covid-19, se resimte și asupra evoluției remiterilor.

¹ Indicii volumului fizic reflectă evoluția (creștere/descrștere) **cantității** de mărfuri exportate și importate. În Republica Moldova se calculează după formula Laspeyres.

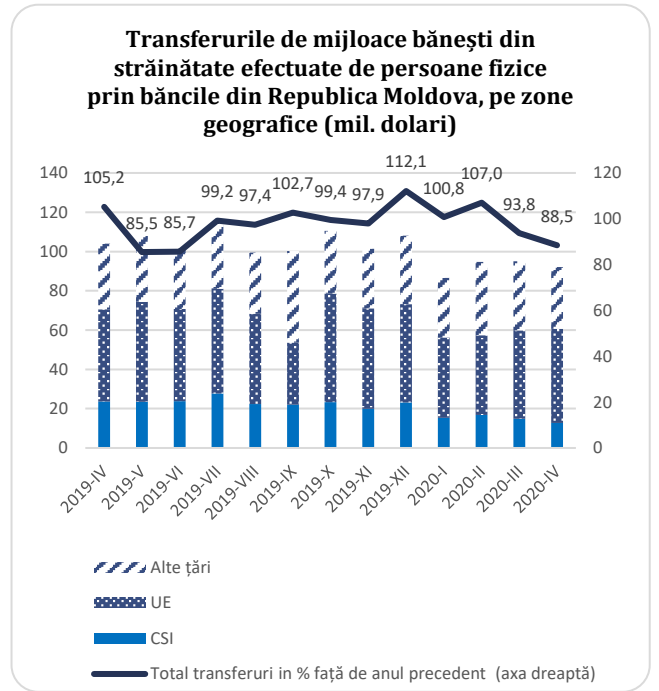
² Indicii valorii unitare indică evoluția (creștere/descrștere) **prețurilor** la mărfurile exportate și importate. Acest indice se calculează având la bază valorile unitare (medii) exprimate în dolari SUA, conform formulei Paasche. Baza de calcul utilizată pentru calcularea indicilor valorii unitare la mărfurile exportate și importate este anul precedent. Calcularea indicilor valorii unitare se efectuează în baza datelor obținute din declarațiile vamale separat pentru fiecare marfă, grup de mărfuri și pe total exporturi (importuri), în conformitate cu Nomenclatorul Mărfurilor. În mărfurile alese pentru calcul (mărfuri reprezentative) se includ toate mărfurile omogene, cu informații disponibile asupra cantității și costului, și prezente atât în perioada de raport, cât și în perioada de bază.

³ **Indicele raportului de schimb** reprezintă raportul dintre indicele prețului de export și prețului de import: dacă indicele este sub 100%, reprezentând deteriorarea indicelui, rezultă că prețurile de export sunt mai mici decât prețurile de import.

În lunile ianuarie-aprilie 2020 volumul total al transferurilor bănești din străinătate efectuate prin băncile din Republica Moldova de către persoanele fizice a înregistrat o diminuare cu 3% comparativ cu perioada similară a anului 2019 și a însumat 368,4 mil. dolari SUA. Această descreștere a fost pe fundalul unei baze scăzute a anului precedent, când volumul transferurilor a scăzut cu 3,5% față de anul 2018.

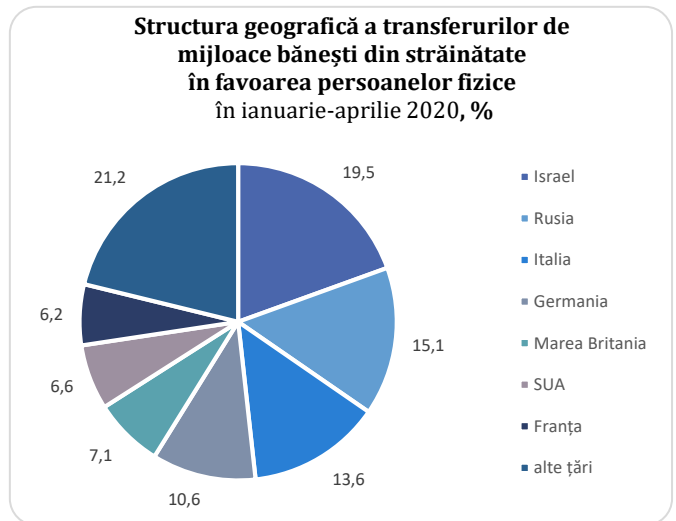
Factorii de influență asupra volumului transferurilor de mijloace bănești din străinătate:

- ↓ stagnarea economiei Federației Ruse;
- ↓ recesiunea economică în Turcia;
- ↓ răspândirea pandemiei Covid-19;
- ↑ necesarul de forță de muncă în Germania;
- ↑ baza de comparație joasă.

Sursă: Banca Națională a Moldovei

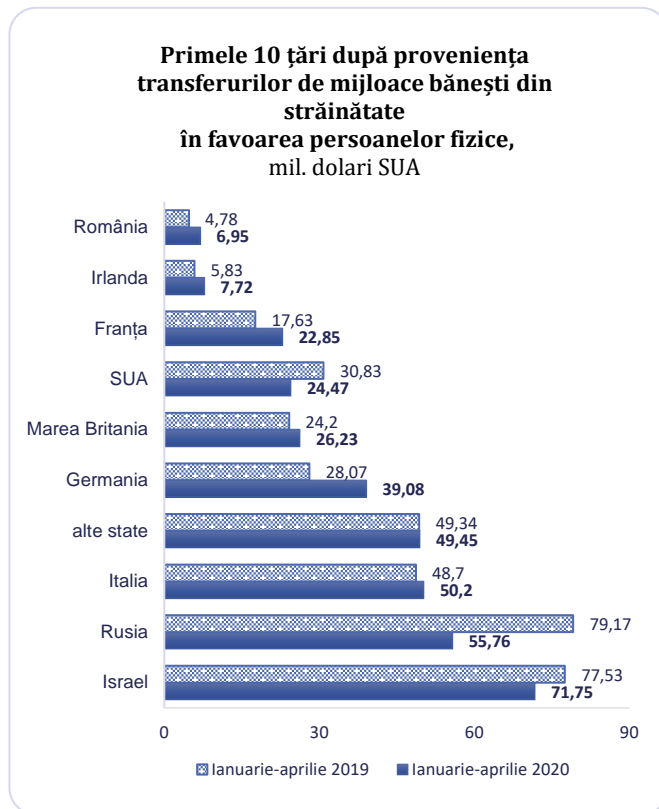
În structura geografică a remitențelor, predomină transferurile din Rusia, Israel și Italia. Acestor 3 țări le revin circa 48,2% din volumul total al transferurilor.

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Totodată, ponderea transferurilor din Federația Rusă continuă să se diminueze, atingând 15,1%, față de 20,8% în ianuarie-aprilie 2019. Transferurile din Federația Rusă s-au micșorat cu 29,6% față de primele 4 luni ale anului 2019. În același timp, transferurile din România au crescut cu 45,4%, din Germania - cu 39,2%, Franța - cu 29,6%, Marea Britanie - cu 8,4% etc.

Această situație se explică, pe de o parte, prin stagnarea economică în Rusia și, pe de altă parte, prin orientarea muncitorilor spre statele din Uniunea Europeană și Israel, având acces mai liber pe piețele muncii ale acestor țări.

Sursă: Banca Națională a Moldovei

5. Sfera socială.

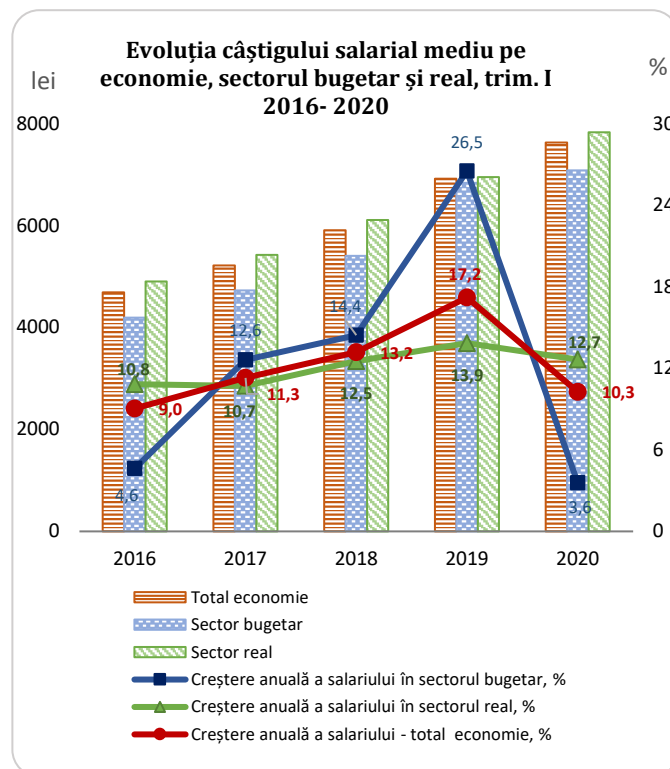
5.1. Câștigul salarial

↑ **Câștigul salarial mediu lunar brut** al unui salariat din economia națională în trimestrul I 2020 a constituit 7633,9 lei și s-a majorat cu 10,3% în termeni nominali și cu 3,6% în termeni reali față de trimestrul I 2019. Exprimat în valută străină acesta a constituit circa 394 Euro sau 434 dolari SUA.

↓ **Sectorul bugetar** - 7086 lei, în scădere cu 2,7% în termeni reali. Ritmul scăzut al salariului, în termeni reali, se datorează bazei înalte de calcul în trimestrul I 2019, urmare implementării sistemului unic de salarizare în sectorul bugetar, precum și IPC înalt în trimestrul I 2020 (106,4%).

↑ **Sectorul real** - 7834,2 lei, cu 5,9% mai mult (în termeni reali), rezultat al influenței următorilor doi factori:

- reforma fiscală din anul precedent
- accentuarea deficitului de forță de muncă

Sursă: Biroul Național de Statistică

↑ Salarii mai mari decât media pe țară au fost achitate în activități precum: Informații și comunicații (de 2,3 ori), Activități financiare și de asigurări (1,8 ori), Activități profesionale, științifice și tehnice (+30%), Administrație publică (+22%)

↓ Salarii mai mici au fost plătite în Agricultură (63,4% față de media economie), Activități de cazare și alimentație publică (67,5%), Artă (73,2%), Tranzacții imobiliare (83%), Învățământ (89,4%), Sănătate și asistență socială (92,8%) etc.

Sursă: Biroul Național de Statistică

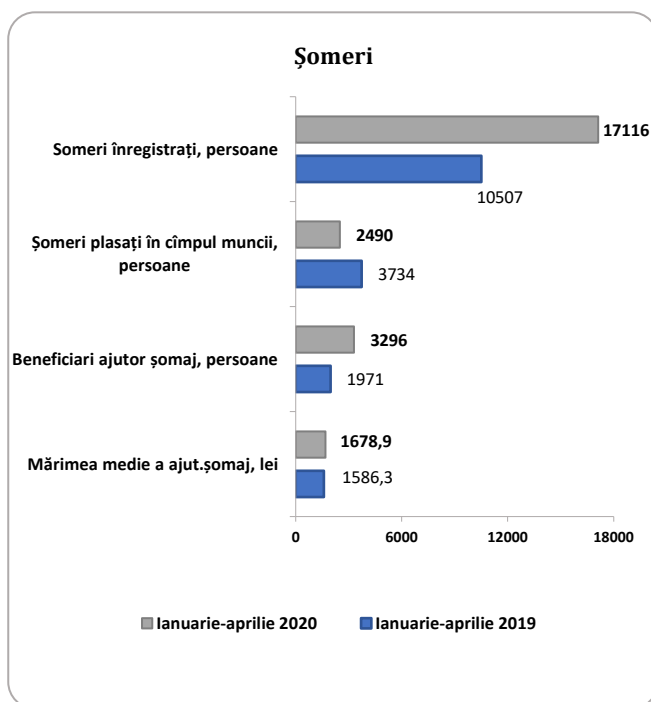
5.2. Șomajul.

Restricțiile impuse de autorități întru micșorarea contaminărilor cu Covid-19 au condus la sistarea unor activități economice, ca urmare și disponibilizarea unor angajați, precum și revenirea în țară a unui număr impunător de concetățeni a majorat numărul de șomeri înregistrați la oficiile forței de muncă. Doar în luna **aprilie 2020** au fost înregistrați 9,1 mii șomeri, de circa 6 ori mai mulți decât în luna anterioară (martie) curent.

Șomeri înregistrați la oficiile forței de muncă în ianuarie-aprilie 2020 - peste 17 mii persoane, de 1,6 ori mai mult față de ianuarie-aprilie 2019. Numai 15% din numărul șomerilor înregistrați au fost plasați în câmpul muncii.

Numărul beneficiarilor de ajutor de șomaj în primele 4 luni a crescut semnificativ (de circa 1,7 ori).

Mărimea medie a ajutorului de șomaj s-a majorat cu circa 6% (în termeni nominali).

Sursă: Biroul Național de Statistică

Secția modelare și prognozare economică

0 22 250 - 632

0 22 250 - 626

0 22 250 - 627